

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Κλήριγκ (Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 54) : Στο εξωτερικό εμπόριο κυριάρχησε προοδευτικά η μέθοδος διακανονισμού «κλήριγκ» . Οι διεθνείς συναλλαγές δε γινόταν με βάση το μετατρέψιμο συνάλλαγμα αλλά με βάση διακρατικές συμφωνίες που κοστολογούσαν τα προς ανταλλαγή προϊόντα και φρόντιζαν να ισοσκελίσουν την αξία των εισαγωγών με την αντίστοιχη των εξαγωγών στο πλαίσιο ειδικών λογαριασμών .Για την Ελλάδα , όπου οι συναλλαγές με το εξωτερικό ήταν έντονα ελλειμματικές , η διαδικασία αυτή πέρα από αρνητικά είχε και θετικά στοιχεία.

β. Ομάδα των Ιαπώνων (Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 86) : Η κοινοβουλευτική ομάδα των Ιαπώνων ήταν το μοναδικό νέο πολιτικό στοιχείο που εμφανίστηκε στον πολιτικό χώρο έως το 1909. Το πολιτικό αυτό μόρφωμα, με αρχηγό το Δημήτριο Γούναρη, ιδρύθηκε το 1906 και είχε ως επίκεντρο της κριτικής του την αδυναμία του πολιτικού συστήματος να προσαρμοστεί στις εξελίξεις της κοινωνίας .Η ομάδα δεν μπόρεσε να επιβιώσει και τελικά διαλύθηκε το 1908.

γ. Οργανισμός (Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 140-141) : Ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη τον Ιούλιο του 1914 με σκοπό την άμεση περίθαλψη και στη συνέχεια την εγκατάσταση των προσφύγων σε εγκαταλελειμμένα τουρκικά και βουλγαρικά χωριά της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας . Παρεχόταν συσσίτιο, προσωρινή στέγη και ιατρική περίθαλψη μέχρι οι πρόσφυγες να βρουν εργασία ή να αποκτήσουν γεωργικό κλήρο.

ΘΕΜΑ Α2

- α. Λ
- β. Σ
- γ. Λ
- δ. Λ
- ε. Σ

ΘΕΜΑ Β1

(Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 96-97) Η Συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920) αποτέλεσε τη μεγαλύτερη διπλωματική επιτυχία της Ελλάδας και δικαίωσε την τολμηρή πολιτική του Βενιζέλου. Η μικρή Ελλάδα των παραμονών των Βαλκανικών πολέμων γίνεται με την υπογραφή της Συνθήκης «η Ελλάδα των δύο Ηπείρων και των πέντε θαλασσών». Το όραμα της *Μεγάλης Ιδέας* φαίνεται να γίνεται απτή πραγματικότητα.

Οι Φιλελεύθεροι προκήρυξαν εκλογές για αναθεωρητική εθνοσυνέλευση, με στόχο να νομιμοποιήσουν τις μέχρι τότε ενέργειές τους και να περιορίσουν τις αρμοδιότητες του βασιλιά. Η συνασπισμένη αντιπολίτευση, όμως, απροσδόκητα κέρδισε τις εκλογές. Ο Βενιζέλος έφυγε στο εξωτερικό. Η νέα κυβέρνηση έκανε δημοψήφισμα για την επιστροφή του Κωνσταντίνου, στο οποίο η ετυμηγορία ήταν υπέρ του βασιλιά. Δίστασε όμως να αλλάξει

την εξωτερική πολιτική και να επιδιώξει ειρηνική λύση. Το μέτωπο κατέρρευσε, με αποτέλεσμα την ολοκληρωτική ήττα.

(Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 50) Το Νοέμβριο του 1920 η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση του Βενιζέλου έχασε τις εκλογές και την εξουσία ανέλαβαν τα φιλοβασιλικά κόμματα που έσπευσαν να επαναφέρουν τον ανεπιθύμητο στους Συμμάχους βασιλιά Κωνσταντίνο. Οι Σύμμαχοι, σε αντίποινα, έσπευσαν να αποσύρουν την κάλυψη του χαρτονομίσματος και έτσι, ένα σημαντικό τμήμα της νομισματικής κυκλοφορίας βρέθηκε χωρίς αντίκρυσμα. Επιπλέον, από το 1918 και μετά, ο κρατικός ισολογισμός έκλεινε με παθητικό, ενώ ταυτόχρονα η παρουσία στη Μικρά Ασία εξελίχθηκε σε σκληρό και δαπανηρό πόλεμο. Το Μάρτιο του 1922 τα δημοσιονομικά δεδομένα έφτασαν σε πλήρες αδιέξοδο, το οποίο αντιμετωπίστηκε με έναν απρόσμενο τρόπο. Λίγους μήνες πριν από την κατάρρευση του Ελληνικού Μετώπου στη Μικρά Ασία, η Κυβέρνηση προέβει σε ένα πρωτότυπο εσωτερικό αναγκαστικό δάνειο, με διχοτόμηση του χαρτονομίσματος. Το αριστερό τμήμα εξακολουθούσε να κυκλοφορεί στο 50% της αναγραφόμενης αξίας, ενώ το δεξιό ανταλλάχθηκε με ομολογίες του Δημοσίου. Η επιχείρηση στέφθηκε από επιτυχία, το κράτος απέκτησε 1.200.000.000 δραχμές και το πείραμα επαναλήφθηκε το 1926. Φυσικά, ο νομισματικός αυτός ελιγμός δεν στάθηκε ικανός να προλάβει τη Μικρασιατική καταστροφή και τις βαρύτατες συνέπειές της.

ΘΕΜΑ Β2

(Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ.215)

Η επιμονή των επαναστατών στον ένοπλο αγώνα και η παράταση της έκρυθμης κατάστασης, που απειλούσε με κατάρρευση την οικονομική και πολιτική υπόσταση της Κρήτης, ανάγκασε τις Προστάτιδες Δυνάμεις να αποστείλουν αυστηρό τελεσίγραφο προς τους επαναστάτες στις 2 Ιουλίου 1905. Οι Γενικοί Πρόξενοι των Δυνάμεων, οι οποίοι υπέγραψαν αυτήν τη διακοίνωση, καθιστούσαν σαφές ότι δεν μπορούσαν να μεταβάλουν το πολιτικό καθεστώς του νησιού. Διαβεβαίωναν όμως ότι θα επιφέρουν ουσιώδεις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις, που θα βελτίωναν θεαματικά την κατάσταση, υπό το ρητό όρο ότι εντός 15 ημερών οι επαναστάτες όφειλαν να καταθέσουν τα όπλα, με παράλληλη χορήγηση γενικής αμνηστίας.

Οι διαπραγματεύσεις ήταν σκληρές και διήρκεσαν όλο το καλοκαίρι του 1905. Η τελική συμφωνία υπογράφηκε από τον Ελ. Βενιζέλο στις 2 Νοεμβρίου 1905 στο μοναστήρι των Μουρνιών Κυδωνιάς. Εξασφαλίστηκε γενική αμνηστία και οι Μ. Δυνάμεις δεσμεύτηκαν να επεξεργαστούν ένα χάρτη νέων παραχωρήσεων στον κρητικό λαό, αρνούμενες πάντως να επιτρέψουν την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

(Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 71-72)

Σχετικά με τις βασιλικές εξουσίες στο σύνταγμα του 1844: Στο σύνταγμα [του 1844] καθορίστηκαν και οι βασιλικές εξουσίες. Μεταξύ των σπουδαιότερων ήταν η συμμετοχή του βασιλιά στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας και η αρχηγία του κράτους και του στρατού. Όμως, καμία πράξη του δεν είχε ισχύ χωρίς την προσυπογραφή του αρμόδιου υπουργού. Ακόμα, προβλεπόταν η ύπαρξη Βουλής και Γερουσίας. Οι γερουσιαστές θα διορίζονταν από τον βασιλιά και θα διατηρούσαν το αξίωμά τους ισόβια. Συνταγματική πρόβλεψη για τα κόμματα δεν υπήρξε. Ο κανονισμός της Βουλής προέβλεπε ότι η σύνθεση των κοινοβουλευτικών επιτροπών θα γινόταν με κλήρωση. Αυτό αναγκαστικά οδηγούσε τις παρατάξεις σε διαβουλεύσεις και, ορισμένες φορές, σε συναίνεση.

(Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 78-79)

Σχετικά με τις βασιλικές εξουσίες στο σύνταγμα του 1864: Ως πολίτευμα ορίστηκε η *βασιλευόμενη δημοκρατία* αντί της μέχρι τότε *συνταγματικής μοναρχίας*. Κατοχυρώθηκαν μεταξύ άλλων η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, η άμεση, μυστική και καθολική (για τον ανδρικό πληθυσμό) ψήφος με σφαιρίδια, η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και η ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι, η οποία άνοιγε το δρόμο για την ελεύθερη συγκρότηση κομμάτων. Τα κόμματα θεωρήθηκαν απαραίτητα για την έκφραση της βούλησης της κοινής γνώμης, με το επιχείρημα ότι η εναλλακτική λύση είναι οι συνωμοτικοί κύκλοι ή οι βιαιοπραγίες.

Παρά την έντονη αντίδραση του βασιλιά Γεωργίου Α', η Εθνοσυνέλευση επέβαλε την αρχή να προέρχεται η κυβέρνηση από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Αυτό που δεν ορίστηκε με σαφήνεια, διότι θεωρήθηκε αυτονόητο, ήταν ότι ο βασιλιάς όφειλε να δώσει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης σε βουλευτή του κόμματος που είχε την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας της Βουλής. Ο Γεώργιος εκμεταλλεύτηκε αυτήν την ασάφεια, για να διορίζει κυβερνήσεις της αρεσκείας του, μέχρι την ψήφιση της *αρχής της δεδηλωμένης* το 1875.

Από την πηγή:

Αρχικά, σύμφωνα με την παραπάνω πηγή το σύνταγμα του 1864 βασιζόταν στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, με βάση το άρθρο 21. Κάθε εξουσία θα έπρεπε να πηγάζει από το έθνος. Αντίθετα με τον Όθωνα, ο Γεώργιος βασίλευε ως όργανο του κράτους, εκλεγμένο από την Εθνοσυνέλευση. Ασκούσε τα δικαιώματα που του είχαν παραχωρήσει κατά τον προδιαγεγραμμένο τρόπο, χωρίς να του έχει επιτραπεί η συμμετοχή στη διαμόρφωσή του. Ενδεικτικό του ότι οι εξουσίες που παραχωρούσε το σύνταγμα στον βασιλιά πήγαζαν από το λαό ήταν ότι ο τίτλος του Όθωνα «*Ελέω Θεού Βασιλεύς της Ελλάδος*» άλλαξε σε «*Βασιλεύς των Ελλήνων*».

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας ο βασιλιάς, ο οποίος επικύρωνε και ανακοίνωνε απλούς νόμους μετά την υπογραφή του υπεύθυνου υπουργού (άρθρο 36), εξαιρέθηκε από τη διαδικασία αναθεώρησης του συντάγματος. (άρθρο 107). Αντίθετα, στο σύνταγμα του 1844 δεν υπήρχε σχετική πρόβλεψη και επομένως η αναθεώρηση εξαρτιόταν από τον βασιλιά.

Επίσης, η συντακτική συνέλευση περιόρισε το δικαίωμα του βασιλιά να διαλύει τη Βουλή προκηρύσσοντας εκλογές, προσθέτοντας ότι όλοι οι υπουργοί έπρεπε να υπογράψουν το σχετικό διάταγμα (άρθρο 37).

Τέλος, δεν επιτρεπόταν στο βασιλιά να επιβάλλει προσωπική πολιτική στη διακυβέρνηση, καθώς τέτοιες προσπάθειες ήταν αντίθετες με την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Αντιθέτως, ο βασιλιάς όφειλε να επιβλέπει την εφαρμογή του συντάγματος. Ως χαρακτηρισμός αυτής της συνταγματικής τάξης επικράτησε ο όρος «*βασιλευόμενη δημοκρατία*».

ΘΕΜΑ Γ2

(Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 166)

Η Μικρασιατική καταστροφή επηρέασε σημαντικά την πορεία του ελληνικού έθνους στη σύγχρονη εποχή. Ορισμένοι την παραλλήλισαν με την πτώση της Κωνσταντινούπολης το 1453, ενώ άλλοι θεώρησαν το 1922 ως αφετηρία της νέας Ελλάδας. Το προσφυγικό ζήτημα, ως συνέπεια της Μικρασιατικής καταστροφής, αποτέλεσε για την Ελλάδα ένα οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό ζήτημα μεγάλης σπουδαιότητας, με επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της ζωής του νεοελληνικού έθνους.

(Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 168)

Η άφιξη των προσφύγων αναζωογόνησε και τη βιομηχανία με νέο, ειδικευμένο και φθηνό εργατικό δυναμικό, με τη διεύρυνση της καταναλωτικής αγοράς και με τη δράση ανθρώπων με επιχειρηματικές ικανότητες. Στη δεκαετία 1922-1932, διπλασιάστηκε ο αριθμός των βιομηχανικών μονάδων. Η πρόοδος όμως δεν ήταν σημαντική, εξαιτίας κυρίως της

διατήρησης των παραδοσιακών δομών λειτουργίας τους. Η συμμετοχή των προσφύγων (ως κεφαλαιούχων και ως εργατών) ήταν μεγαλύτερη στην κλωστοϋφαντουργία, την ταπητουργία, τη μεταξουργία, την αλευροβιομηχανία και την παραγωγή οικοδομικών υλικών.

Από την πρώτη πηγή:

Σύμφωνα με το σύγχρονο ιστορικό Βακαλόπουλο, σχετικά με την ταπητουργία και την κεραμική οι πρόσφυγες συνέχισαν στην Ελλάδα πολύτιμες παραδόσεις που ανάγονταν στην εποχή του Βυζαντίου, με αποτέλεσμα το 1929 η χώρα να συναγωνίζεται επιτυχώς τους αντίστοιχους βιομηχανικούς κλάδους της Ανατολής και της Μικράς Ασίας. Ο ιστορικός προσφέρει μάλιστα αριθμητικά και στατιστικά στοιχεία που στηρίζουν το επιχείρημα του. Το 1927 λειτούργησαν στην Ελλάδα περισσότεροι από 4.000 ταπητουργικοί αργαλειοί, από τους οποίους τα 2/3 βρισκόταν στην Αθήνα και τον Πειραιά και το 1/3 στο εσωτερικό της χώρας. Η βιοτεχνία της ταπητουργίας απασχολούσε 10.000 εργάτες. Το 80% της παραγωγής απορροφούσαν οι αγορές των ΗΠΑ, ενώ το υπόλοιπο διοχετεύονταν στην Ευρώπη και στις αγορές της χώρας. Το 1929 ιδρύθηκε Ο Αυτόνομος Ταπητουργικός Οργανισμός ενώ την ακμάζουσα ελληνική πορεία υποδήλωνε η δημιουργία του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού το ίδιο έτος.

Από τη δεύτερη πηγή:

Με τον ερχομό των προσφύγων μεταφέρεται στην Ελλάδα η ικανότητα των Ελλήνων της Μικράς Ασίας στους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της αλιείας, της βιομηχανίας και του εμπορίου. Ιδιαίτερη ανάπτυξη σημειώνεται στον τομέα της ταπητουργίας. Παρόμοια υπήρξε και η εξέλιξη στον τομέα της βιομηχανίας μεταξιού. Ομοίως, αναπτύχθηκαν και άλλοι βιομηχανικοί κλάδοι, όπως οι βιομηχανίες πλαστικών και τροφίμων, η βυρσοδεψία και η κλωστοϋφαντουργία.

(Βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 168-169)

Αρκετοί ήταν οι πρόσφυγες που αναδείχθηκαν ως επιχειρηματίες, βιομήχανοι ή μεγαλέμποροι. Οι Έλληνες που προέρχονταν από τα αστικά κέντρα της Μικράς Ασίας και την Κωνσταντινούπολη υπερείχαν σε σύγκριση με τους αυτόχθονες σε επιχειρηματικό πνεύμα, εκπαίδευση, κατάρτιση και προοδευτικές αντιλήψεις. Ο κοσμοπολίτικος χαρακτήρας της ζωής τους, η γνώση ξένων γλωσσών, οι επαφές που είχαν αναπτύξει με την Ευρώπη και η πείρα που διέθεταν τους βοήθησαν, όταν εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα, να οργανώσουν δικές τους επιχειρήσεις ή να στελεχώσουν επιχειρήσεις άλλων, προσφύγων ή γηγενών.

Η άφιξη των προσφύγων επέδρασε και στην ένταξη των γυναικών στον ενεργό πληθυσμό. Το 1930 οι γυναίκες αποτελούσαν την πλειονότητα των εργατών στην κλωστοϋφαντουργία, την καπνοβιομηχανία και τη βιομηχανία ετοιμών ενδυμάτων.

Από την πρώτη πηγή:

Την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας επιβεβαίωσε και ο ισχυρισμός του υπουργού Π. Βουρλούμη στο «Ελεύθερο Βήμα» στις 12 Μαρτίου 1928 ότι η ελληνική βιομηχανία μέσα σε επτά μόλις έτη, από το 1920 έως το 1927, είχε σημειώσει μεγαλύτερη πρόοδο από όση είχε σημειώσει μετά την Επανάσταση του 1821.

Από τη δεύτερη πηγή:

Με την αύξηση του πληθυσμού αυξήθηκε και ο αριθμός των καταναλωτών, πράγμα που σήμαινε διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς. Η προσφορά φτηνού εργατικού δυναμικού είχε ως επακόλουθο την ανάπτυξη της παραγωγής.